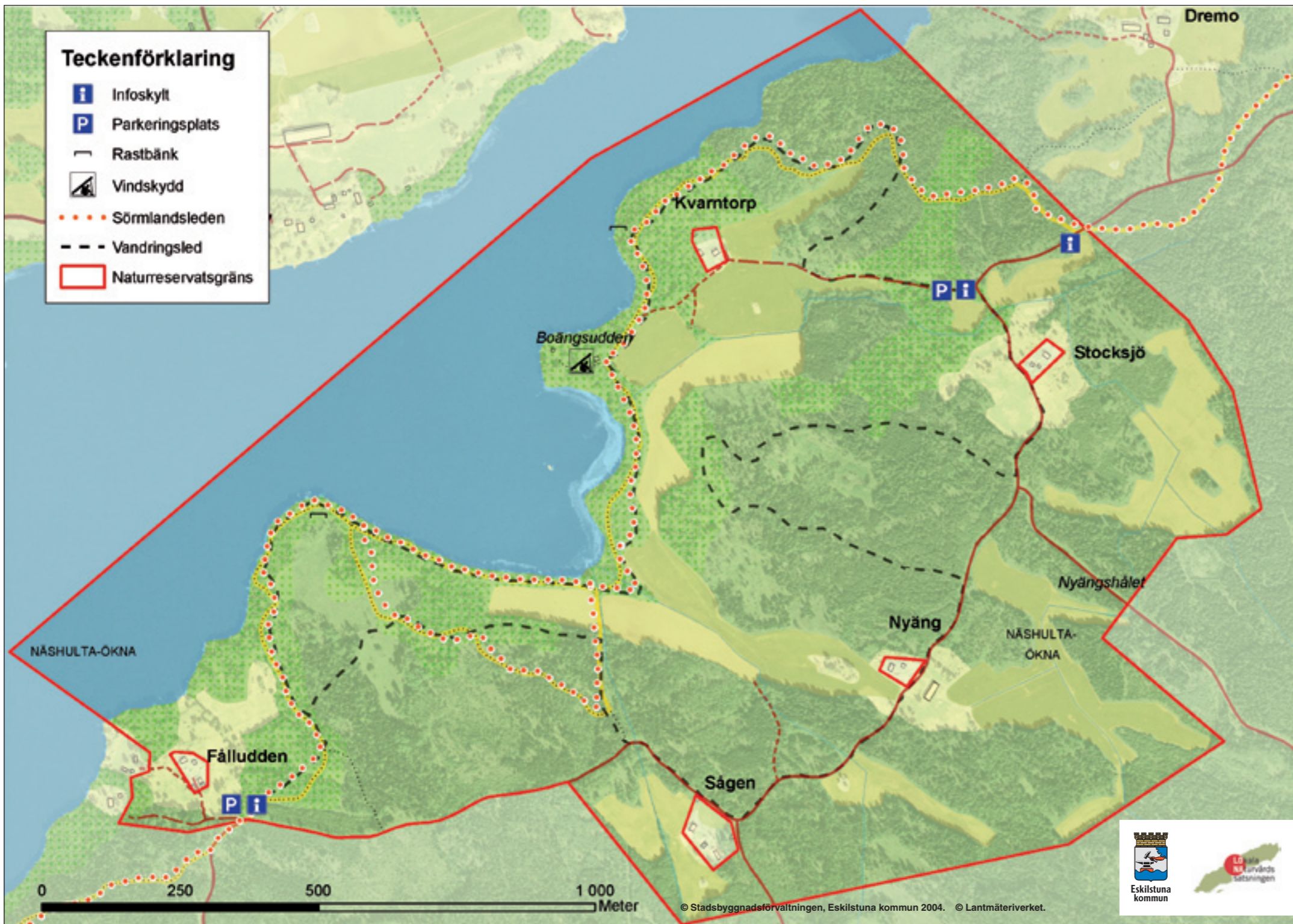

Kvarntorps naturreservat

Produktion: Eskilstuna kommun. Foto: Gunilla Frenne och Camilla Åhrlund. Illustratör Mattias Pettersson. Layout: Servicegruppen, maj 2009.

Välkommen till Kvarntorps naturreservat

Kvarntorps naturreservat ligger på sluttningarna intill Näshultasjön i Eskilstuna kommun. Reservatet utgör ett fint exempel på ett småskaligt jordbrukslandskap i skogsbygd. Flera mindre bäckar slingrar sig fram ner mot sjön och längs dessa fanns tidigare både kvarnar och sågar. På de högsta höjderna finns mager hällmarksskog och i de bördiga dalarna växer ädellövskog som domineras av ek och lind.

Historik

I reservatet finns lite rikare jordar än det i övrigt magra Mälarmården. Därför har området använts för jordbruk sedan medeltid. Reservatets fem gårdar, Fälludden, Sågen, Nyäng, Stocksjö och Kvarntorp etablerades under 1500- och 1600-talet som torp under godsens Österby och Hedensö på andra sidan sjön. På 1960-talet lades jordbruken vid gårdarna ner. Endast de större åkrarna och en mindre del av betesmarkerna har brukats sedan dess. Ladugårdar, bodar, svinhus med mera försvann allt eftersom och idag finns endast ladugården vid Nyäng kvar.

Rester av äldre tiders byggnader och anläggningar finns att upptäcka på många håll i reservatet. Särskilt rikligt med lämningar

Utsikt över Näshultasjön.

Vår vinter i Kvarntorp.

finns i området kring Kvarntorp. Längs vägen ner mot Kvarntorp, precis där vandringsleden svänger upp mot skogen finns den plats som var gårdens centrum innan man flyttade till nuvarande läge på 1890-talet. Här kan man hitta terrasseringsgrunder till boningshus, ladugård, och andra byggnader, fruktträd, bärbuskar och andra trädgårdsväxter. Längre in i skogen längs vandringsleden finns en kolbotten och resterna av en kolarkoja. Tvärs över vägen från Kvarntorps gamla tomt, nere vid bäcken har funnits en skvaltkvarn och i närheten av denna finns en källargrund.

Sällsynta växter och insekter

Ogödslade slåtterängar och betesmarker har ofta en mycket artrik flora. De blommande örterna gynnar också en mängd insekter som till exempel fjärilar. Mycket av denna örtrikedom gick förlorad när jordbruket i området lades ner på 1960-talet. Man kan dock fortfarande se rester av denna örtrika flora i bryn, ljusa skogar, i vägrenarna längs grusvägen och i de ännu kvarvarande betesmarkerna. Här kan man hitta arter som kattfot, jungfrulin, backtimjan, darrgräs, klasefibbla, svinrot, brudbröd och backnejlika. En speciell växt för Kvarntorps naturreservat är den annars sällsynta skogsklockan som här finns på flera ställen i bryn och dikesrenar. Den örtrika floran drar även till sig ovanliga fjärilar som t.ex. bredbrämad bastardsvärmare.

Bredbrämad bastardsvärmare. Titta i blommande bestånd av tistlar och rödklint kring Nyäng och Stocksjö under juli månad.

Vippärt finns i rikare skogar och är särskilt vanlig i skogarna öster om Fälludden. Växten blommar i juni-juli.

Ett rikt fågelliv

På magrare mark domineras de spontant igenväxande skogarna av björk och asp. I de självgallrande bestånden bildas ständigt död ved i form av grenar eller hela träd. Den döda veden ger förutsättningar för en lång rad vedsvampar och skalbaggar. Skalbaggsarterna blir i sin tur föda åt bland annat hackspettar. Mindre och större hackspett samt spillkråka och gröngöling ses ofta i reservatet. Tretåig hackspett förekommer tillfälligt och har tidigare häckat i närområdet. Dess typiska hackmärken efter sav kan ses på något enstaka träd.

Andra vanliga fåglar inom reservatet är olika trastar, sångare och mesar, grå- och svartvit flugsnappare, rödhake och gärdsmyg som fyller skogarna med sin sång under våren. Göken hörs ofta under maj och från sjön kan man höra storlomens ödsliga rop. Även göktyta kan höras under maj. Längre fram på sommaren kan man ofta se tranor gå och leta mat på åkrarna öster om Nyäng.

Skogsklocka är en ovanlig växt som förekommer på flera ställen i reservatet, främst i skogsbryn. Den högväxta skogsklockan blommar i första halvan av juli.

Reservatsområdet har troligtvis länge varit rikt på lövträd och när betesmarkerna fick växa igen från 1960-talet blev detta många gånger ännu tydligare. På många håll finns nu allt mer tätande lövdominerade skogar. På rikare jordar domineras dessa av ädellövträd som ek och lind med inslag av ask, lönn och alm. Under träden finns ofta ett rikt buskskikt med arter som hassel, skogstry, olvon och måbär. Här finns även en rik lundflora. Svart trolldruva, underviol, tibast, vårärt, vätteros, tvåblad och vippärt är några av alla de växter man kan hitta. På ek är även de ovanliga svamparna blekticka och rutskinn funna.

© Lanmätningsverket, DnrM 2005/2813

Tänk på att

För att bevara reservatets rika flora och fauna och göra det till ett trevligt besöksmål är det viktigt att du som besökare visar hänsyn till naturen och andra besökare samt följer de föreskrifter som finns anslagna vid reservatet.

- Inom reservatet får du till exempel inte bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
- Du får inte heller skada mark, stenar eller berghällar genom till exempel eldning eller grävning.
- Att plocka bär, matsvamp och blommor för eget behov är tillåtet förutsatt att inte arterna är fridlysta.

Reservatet bildades av Eskilstuna kommun år 2007 med hjälp av LONA-medel. Syftet med naturreservatet är att skydda och utveckla områdets natur- och kulturvärden samt värden för friluftsliv.

För mer information kontakta Eskilstuna kommun, tel 016-710 10 00 eller gå in på vår hemsida www.eskilstuna.se